

Şeyma Nur ZARARSIZ*

PROF. DR. MİNE MENĞİ'NİN HAYATI VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR BİBLİYOGRAFYA DENEMESİ

Özet: Biyografi, asra ışık saçanlara yapılan bir şâhitliktir. Bu çalışma çerçevesinde Prof. Dr. Mine Mengi'nin hayatının ve eserlerinin müşahedesi söz konusu olmuştur. Mine Mengi 1943 yılında, Ankara'da dünyaya gelmiştir. İlk, orta ve lise öğreniminin ardından Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olmuştur. Doktorasını Edinburgh Üniversitesi'nde tamamlamış olan Mengi (1966-1969), yurda döndükten sonra Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmıştır (1970-1982). 1982'de Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde kurucu bölüm başkanı olarak görev almış, burada profesörlük unvanını elde etmiş, rahle-yi tedrisinde birçok öğrenci yetiştirmiştir. Çukurova Üniversitesi'nde, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün kurulması ve yapılanmasında fazlaca emeği olan Mine Mengi, aynı üniversiteden emekli olmuştur (2010). On sekiz yaşında başlayan edebiyat yolculuğu, kırk yılı aşkın süredir devam etmektedir. Bu yazıda, Mine Mengi'nin biyografisi anlatılmakla birlikte, çalışmalarının bibliyografik dökümü verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Prof. Dr. Mine Mengi, Biyografisi, Eserleri.

A BIBLIOGRAPHIC ESSAY ABOUT PROF. DR. MİNE MENĞİ'S LIFE AND HER WORKS

Abstract: Biography is to witness to the ones who enlighten the time. In this essay the life and works of Prof. Dr. Mine Mengi is evaluated. Mine Mengi was born in 1943, in Ankara. After her high school education, she studied Turkish language and literature at Faculty of Language-History and Geography in Ankara University. In 1966-1969 she got her doctor's degree at Edinburgh University. When she came back, she worked as a lecturer in Turkish Language and Literature department at Faculty of Language-History and Geography from 1970 to 1982. In 1982, she was assigned as the founding head of "Science and Literature" department in Çukurova University. She got her professional degree there. She educated many students. She was retired in 2010. The literature journey that she started at the age of 18, lasts for more than 40 years. In this essay beside her life history, the bibliographical texture of her works is offered.

Keywords: Prof. Dr. Mine Mengi, Her Life, Her Works.

*“Anda îcâd olan âsâr-ı cemîlin bir bir
Nâmını yâd kılup şevke getir yârânı”
Nedîm*

Mine Mengi¹, 1943 yılında Ankara’da dünyaya gelmiştir. Annesi Kıymet Özoğul, Babası Hikmet Özoğul’dur.

Aslen Edirneli olan Özoğul ailesi, 1940’lı yılların yıpratıcı etkisi sonucunda, o zamanlar birçok ailenin yaptığı gibi, parça parça Ankara’ya göç etmiştir. Mine Mengi, ailesinin Ankara’ya gelişini, *“Ben ve ailem, büyük amcam, çocukları, gelinleri, torunları ve çoğu baba tarafımdan başka Edirneli hısım akraba, hep birlikte Ankara’nın doğusundaki mütevazı bir mahallede, Üreğil’de oturuyorduk. Önce amcam Edirne’den gelip iş güç sahibi olmuş; yer yurt edinmişti burada. Sonra da babam. Çocukluklarında savaş görmüş, Bulgar Harbi’ni yaşamış olan bu insanlar, Cumhuriyet’in ilanından sonra sınır şehri Edirne’den ayrılıp başkent Ankara’ya gelmişlerdi. Belli ki Ankara’da yerleşmeyi gelecekleri açısından daha güvenli bulmuşlardı. Ankara’da yerleştikten sonra da yıllarca burada oturup iş güç sahibi olacak; çocuklarını büyüteceklerdi bu şehirde. Ben Ankara’da doğup Ankara’da büyüdüm.”*² sözleriyle anlatmıştır.

Eğitim hayatına Ankara’da başlayan Mine Mengi, ilk, orta ve lise öğrenimini burada tamamlamıştır. Çocukluğunun ve gençliğinin büyük bölümünü burada geçiren Mine Mengi, özlemle hatırladığı o günleri *“Çocukluğumun ve gençliğimin mutlu yıllarının bir kısmını geçirdiğim Ankara’nın Üreğil’inde büyük küçük, yaşlı genç çoğu zaman birlikte oturup kalkardık. Bayramlarda büyüklerin ellerini öpüp bayram parası almak için bütün çocuklar sıraya girer; hemen her bayram amcamın evinde kurulan bayram sofrasına hep birlikte otururduk. Kalabalık gürültü, bir şamatadır*

¹ Mine Mengi’nin hayatı ve çalışmalarına ait bilgilerin elde edilmesinde 2011 yılında Çukurova Üniversitesi tarafından düzenlenen “Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu” için hazırlanan “Prof. Dr. Mine Mengi, Özgeçmişi, Çalışmaları” başlıklı yayından faydalanılmıştır. 2011 yılından sonraki çalışmaları ise yapılan taramalar ve araştırmalar sonucu elde edilmiştir. Ayrıca biyografinin hazırlanması esnasında Prof. Dr. Mine Mengi’nin oğlu, Doç. Dr. Emre Mengi; yakın arkadaşı Prof. Dr. Ayşehan Deniz Abik ve meslektaşı Doç. Dr. Nuran Öztürk; öğrencileri Prof. Dr. İbrahim Çetin Derdiyok ve Yrd. Doç. Dr. Aydın Kırman ile çeşitli vesilelerle irtibat kurulmuş, bilgiler elde edilmiştir. Çalışmamıza büyük destek veren, Prof. Dr. Mine Mengi’nin hayatı ile ilgili kaynak kişi ve bilgilere ulaşmamız hususunda yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Nuran Öztürk’e; bir telefon görüşmesiyle katkıda bulunan Prof. Dr. Ayşehan Deniz Abik’e; gerek telefon görüşmeleri, gerekse el yazma notlarını göndererek katkıda bulunan Prof. Dr. İ. Çetin Derdiyok’a; Prof. Dr. Mine Mengi ile bir anısını paylaşarak destek veren Yrd. Doç. Dr. Aydın Kırman’a teşekkür ederiz. Ayrıca, çalışmamıza telefon görüşmeleri ve internet üzerinden yapılan yazışmalarla destek veren Doç. Dr. Emre Mengi’ye teşekkür ediyoruz.

² Mine Mengi, *“Tanıdığım Tunca Kortantamer”*, Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları, (Tunca Kortantamer Özel Sayısı II), V. 2/4, Fall, 2007.

giderdi; ama hepimiz mutluyduk. Tek katlı, bahçeli evlerimiz vardı. O zamanlar henüz apartman dairelerinde oturma modası çıkmamıştı. Evlerimiz, bahçelerimiz var olmasına vardı ama yine de amcamların meyve bahçesinde bir araya gelmeyi yeğlerdik. Çünkü orada, kocaman meyve bahçesinde olmadık yaramazlıkları yapar, ağaçlara tırmanır, dalları kırar, düşer kalkar, kedilerin kuyruklarını çeker, evin önünden akan kurbağalı derenin kurbağalarını taşlardık. Kavga edip dövüştüğümüz de olurdu elbette.”³ ifadeleriyle anlatmıştır.

Mine Mengi, liseyi bitirdikten sonra 1961 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazanmıştır. Üniversite öğrenciliği boyunca Prof. Dr. Tunca Kortantamer ile sınıf arkadaşlığı yapmış olan Mengi, o günlere dair anılarından bahsederken, *“Tunca benden birkaç yaş büyüktü, gene de ben ilkokula küçük başlamış olduğum için O Ankara Atatürk Lisesi'ni ben de Kız Lisesi'ni aynı yıl bitirdik. O yılın sonbaharında ikimiz de Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazandık. Okula birlikte gidip geldiğimiz olurdu. Ama özellikle sınavlara benim tuttuğum ders notlarından çalışarak birlikte hazırlanırdık. Tunca derste not tutmasını pek sevmez, dersi dinlemeyi not tutmaya tercih ederdi. Derslerden sıkılıp Kızılay'a -Ankara'nın ünlü Kızılay'ına- seyrana gittiği de olurdu. Giderken de “N'olur Mine Teyze şu benim kitapları bizim eve bırakıver” diyerek elime elindekilerini tutuştururirdi... Dördüncü yılın sonunda üniversite öğrenciliği de bitti.”* cümleleriyle o dönemdeki arkadaş ilişkilerini de anlatmış olur. Mengi, buradan 1965 yılında mezun olduktan sonra, ilk meslekî tecrübesini Millî Kütüphane'de Eski Harfli Türkçe Eserler Bölümü'nde kütüphanecilik yaparak kazanmıştır.

Mine Mengi, kütüphanecilik görevine devam ederken 1966 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen yurt dışı doktora bursunu kazanmıştır. Mengi, 1966-1969 yılları arasında Bakanlık adına İskoçya'da Edinburgh Üniversitesi'nde Mesîhî Dîvânı üzerine hazırladığı tez⁴ ile doktorasını tamamlamıştır. Aldığı bu eğitim ile ilk yurt dışı tecrübesini kazanan Mengi, geleneklerimizi ve kültürümüzü bir başka bakış açısıyla izleme imkânı bulmuş, Türk insanının geçmişinden kopmaması gerektiği düşüncesi onun muhayyilesinde bu dönemde kökleşmeye başlamıştır. Bu tecrübe ona, hayatı boyunca devam ettireceği bir çalışma disiplini ve işindeki titizliğini de kazandırmıştır. Yıllar sonra İngiltere'den bahsederken *“İnsanları soğuk, karanlık bir ülke.”* ifadelerini kullanması da o dönemde, gizliden gizliye ülkesine duyduğu hasreti fısıldamaktadır.

³ Mengi, *agm*, s. 1.

⁴ Mine Mengi, *The Divan of the Fifteenth Century Ottoman Poet Mesîhî*, Doktora Tezi, Edinburgh Üniversitesi, 1969.

Mine Mengi, doktorasını tamamladıktan sonra Amerika Birleşik Devletleri'nde Kaliforniya Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Burada Yakın Doğu Araştırmaları Bölümü'nde Türk Dili ve Edebiyatı derslerini okutmuştur. 1970 yılında Türkiye'ye dönen Mine Mengi, Amerika'daki görevi esnasında tanıştığı Yalçın Mengi ile 1972 yılında evlenmiştir. Eşi Yalçın Mengi, Mühendislik Bilimleri Bölümü'nde profesörlük payesini taşımaktadır. Mine Mengi bu dönemde kısa bir süre Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde yabancı uyruklu öğrencilerin Türk Dili derslerini okutmuştur.

Mine Mengi, yine 1970 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne doktor asistan olarak atanmıştır. Bu atama sonucunda uzun yıllar -on iki yıl- memleketi olan Ankara'da kalmış, 1982 yılına kadar öğretim üyeliği yaptığı Ankara Üniversitesi'nde doçentlik payesini de almıştır.

Bu süreç içerisinde Mengi'nin hayatında Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu'nun rüzgârı esmiş, kendisinden fazlaca etkilenmiş ve birlikte paylaştıkları birçok anı biriktirmiştir. Mazıoğlu'nun titiz çalışma ahlâkı ve her daim öğrenmeye olan tutkusu Mine Mengi'yi alanda yeni adımlar atmaya cesaretlendirmiş, manevî açıdan oldukça beslemiştir. Mengi, esasen Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu'nu yurt dışına gitmeden önce lisans döneminde tanımıştır. Onunla geçirdiği zamanları ve hayatındaki etkisini anlatırken kurduğu cümlelere, gözlemlerindeki ayrıntılara dikkat edilecek olunursa, Hasibe Hoca'nın, Mengi'nin hayatında ne denli önemli bir yere sahip olduğu anlaşılacaktır:

“Üniversite üçüncü sınıf olduğumuzda tanışmıştık kendisiyle. O yıllarda yeni profesör olmuştu. Üçüncü ve dördüncü sınıf Eski Türk Edebiyatı derslerini Mazıoğlu hoca okuttu bizlere. Aradan uzun yıllar geçmiş olmasına rağmen, altmışlı yıllarda sınıfça kendisine duyduğumuz o saygıyla karışık çekinme duygusunu hala hatırlarım. Özellikle metin serhi yaptığımız derslerde, sorduğunu bilememekten ya da yanlış cevaplandırmaktan hepimiz çekinir, mahcup olmaktan korkardık. O, hocanın önünde mahcup olma tedirginliği, o tedirginliğin verdiği çekingenlik yıllarca bende hep yaşadı, hep yaşayacak... Hocanın yaşamının vazgeçilmez parçası olan Eski Türk Edebiyatı uğraşısıyla içinde bir ömür geçirdiği Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi geliyor gözlerimin önüne... Ankara'nın tarihi kimliği olan o sayılı binalarından biri; Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi... Sonra, Mazıoğlu hocamın bu heybetli taş binadaki penceresi arka bahçeye, arka bahçedeki Fakülte Kitaplığı'na bakan odasını hatırlıyorum. Odanın kitaplarla dolu raflarını, üstleri hemen her zaman kimisi açık, kimisi kapalı kitapların ve öğrenci tezlerinin bulunduğu iki masa ile bir orta sehпасına ve gene, kitapların, içi fişlerle dolu zarfların yer aldığı dolaplara takılıyor gözlerim. Mazıoğlu

hocamın odasının duvarında asılı bir levhaya bakıyorum. Ta'lik hattıyla yazılmış bir levha... Üzerinde koca şair Nâbî'nin bir beyiti yazılı.

İlm bir lücce-i bî-sâhildir

Anda ârif geçinen câhildir

Bilmediklerimizin bildiklerimizden çok olduğunu, bildiklerimizin doğruluğundan hep şüphe etmeyi; bilmediklerimiz ve şüphe ettiğimiz bilgiler için bilenlere sormayı, danışmayı ama özellikle kitaplara başvurmayı kısacası ilimde tevazuyu ve şüpheciliği ilk hoca öğretmişti bizlere... Kendisine bilmediklerimi öğrenmek için soru sormadığım, yeterince danışmadığım zamanlar soru sormam, danışmam hususunda beni ikaz ettiğini hatırlıyorum...”⁵

Mine ve Yalçın Mengi'nin, Ankara'da buldukları bu dönemde, 1978 yılında Emre ve Gönen adını verdikleri ikiz çocukları olmuştur.

Mine Mengi, 1982 yılında düzenlenen YÖK yasası gereğince, bu yılın sonlarına doğru Çukurova Üniversitesi'nde Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde kurucu bölüm başkanı olarak görev almıştır. Aynı fakültede 1985 yılında kadro unvanı profesörlüğe yükseltilmiştir.

Mine Mengi, 2002-2003 Eğitim-Öğretim yılı başlarına kadar yirmi yıl süreyle Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölüm başkanlığı ve öğretim üyeliği görevini sürdürmüştür. Bu süre içerisinde aynı zamanda Fen Edebiyat Fakültesi'ni temsilen üniversite senatörlüğü, fakülte kurulu ve yönetim kurulu üyelikleri ile adı geçen üniversite rektörlüğüne bağlı Türk Dili Bölümü, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bölümü kurucu bölüm başkanlıklarını yapmıştır. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırmaları Enstitüsü müdürlüğü de yine bu dönemde gerçekleştirdiği görevlerdendir. Mine Mengi, Fen-Edebiyat Fakültesi'nde bölüm başkanlığı ve öğretim üyeliği görevlerine devam ederken, Çukurova Üniversitesi'nin Eğitim ve İlahiyat Fakültelerinin kuruluş aşamalarında fakülte ve yönetim kurulları üyesi olarak görev yapmıştır. Fen-Edebiyat Fakültesi'nde verdiği bölüm derslerinin yanında Eğitim Fakültesi'nde Türk Dili ve İlahiyat Fakültesi'nde de Türk Kültür Tarihi derslerini okutmuştur. Aynı zamanda Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün kurullarında da görev almıştır.

⁵ Mine Mengi, “Hocamız Hasibe Mazioğlu”, Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları, Hasibe Mazioğlu Armağanı I, V. 21, Harvard, 1997.

Mengi, 2002-2003 Eğitim-Öğretim yılı itibariyle Kıbrıs'ta Doğu Akdeniz Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde misafir öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Buradan 2003 yılı yazında tekrar Çukurova Üniversitesi'ne dönen Mengi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü anabilim dalı başkanlığı görevini 2009 yılına kadar sürdürmüştür. Adı geçen bölümdeki öğretim üyeliği ise emekli olduğu 2010 yılına kadar devam etmiştir.

Mengi, evde annelik yaparken, öğrencilerinin de ilmen annesi olmuş, bilhassa yetenek gördüğü öğrencileriyle yakından ilgilenmiştir. Oğlu Emre Mengi, annesinin bu yönlerini, *"Kardeşimle beni hiç ihmal etmezdi, tüm görevlerinin yoğunluğu arasında bizlerle ilgilenir, sıkıntılarımızı ve mutluluğumuzu paylaşırdı. Bize her türlü desteği verdi. Çok fazla fedakârlık yaptı, aldığımız eğitimi ona borçluyuz. Öğrencilerine de gerçekten önem verir, yetenek gördüğü öğrencilerinin arkasında durur, onlara profesyonel annelik yapardı."* sözleriyle anlatmıştır. Emre Mengi ayrıca; *"Annemin kalbimdeki yeri çok özeldir. Bir taraftan çocukları için fedakâr anne oldu, dürüstlüğü ve hayata bakışı ile karakterlerimizde kalıcı iz bıraktı. Öbür taraftan akademik dünya - Osmanlı Edebiyatı- hayatında çok önemli yer işgal etti. Öğrenciler yetiştirdi, kitaplar yazdı. Hayatın bu iki yönünde de başarılı olan pek az kişi vardır. Kültürümüze ve geleneklerimize bağlı olmam, sanat müziğini sevmem, Osmanlı şairlerine ilgi duymam annemin eseridir."* diyerek yılların ne kadar dolu geçtiğini ve emeklerin nasıl karşılık bulduğunu da ifade etmiştir. Emre Mengi, annesi için *"Sadeliğe ve hoşluğa önem verir. Hayatı seven bir insandır. Nüktedanlılığı kararlıdır."* demiştir.

Mine Mengi'nin hayatında babasının çok büyük bir yeri vardır. Hikmet Bey'in yardımseverliği, hoşgörüsü, fedakârlığı, çocuklarının eğitimi konusundaki titizliği torunları için dahi örnek olmuştur. Hikmet Bey, marangozlukla uğraşan orta halli bir esnafıdır. Hattatlığı ve ressamlığı da mevcut olan Hikmet Bey, çocukları İhsan ve Mine'nin karakterlerinde ve hayatlarında büyük etkiye sahiptir. Mine Mengi'nin yurt dışı eğitimini almasında o dönemin şartlarına göre -kızların okutulmasının hoş görülmediği dikkate alındığında- ciddi fedakârlıklarda bulunmuş ve onun en büyük destekçisi olmuştur. Oğlu İhsan Özoğul'un Maden Mühendisliği'ni seçmesinde ve okumasında da oldukça fedakâr davranmış, bir süre onunla birlikte kalmıştır. Torunlarına da bu konuda manevi destekte bulunmuş, onları okumaları ve meslek sahibi olmaları hususunda teşvik etmiştir. Emre Mengi dedesinden bahsederken; *“Dedem bize hep meslek önerir, hayatımızla ilgili tavsiyelerde bulunurdu. Eğitime çok önem verirdi. Dinine bağlı bir insandı.”* ifadelerini kullanmıştır. Hikmet Bey 81 yaşında vefat etmiştir. Mine Mengi'nin annesi Kıymet Hanım ise eşinden üç yıl sonra 1996 yılında hayata veda etmiştir.

Mine Mengi, akademik hayatı boyunca birçok öğrenci yetiştirmiştir. Bu öğrencilerden kimileri Türkiye'nin birçok ilinde öğretmenlik yaparken, kimileri de lisansüstü çalışmalara yönelmiş, onun ayak izlerini takip etmiştir. Alanında söz sahibi olmuş öğrenciler yetiştirmek kendisi için büyük bir gurur

kaynağıdır. Meslektaş Doç. Dr. Nuran Öztürk, Mine Mengi ile ilgili izlenimlerini anlatırken, öğrencilerin Mine hocayı tanımadan önce onun titizliğinden ve disiplininden çok tedirgin olduklarını, onu tanıdıktan sonra ise bu tedirginliklerinin yerini sevgiye ve saygıya bıraktığını söylemiştir. Hatta Öztürk, Mine Mengi'yi giyaben tanıdıktan sonra yüz yüze ilk görüşmelerini anlatırken; *“Karşılaştığım insan, kendinden emin, ne aradığını bilen bir insandı.”* sözlerini sarf etmiştir. Daha sonraki dönemlerde Adana'da birlikte vakit geçirdiklerini, Mengi'nin kendisine

yeri geldiğinde dostluk ettiğini, yeri geldiğinde bir anne gibi tavsiyelerde bulunduğunu belirtmiştir. Öztürk, Mengi için; *“Avrupâî bir tarzı vardır. Gelenek ve göreneklerimiz hususunda titizdir. Ölçülü ve sistemli davranmayı tercih eder. Esprili bir insandır. Anaç bir tavrı her zaman mevcuttur.”* demiştir.

Prof. Dr. İbrahim Çetin Derdiyok, Mine Mengi hocamın rahle-yi tedrisinden geçmiş, onun adımlarını takip ederek Çukurova Üniversitesi'nde profesörlük payesini elde etmiştir. Derdiyok, yüksek lisans döneminde Mine hocamın tavsiyesiyle Eski Türk Edebiyatı'na yöneldiğini, onun önerisini bir görev addettiğini ve sonrasını şu cümlelerle anlatıyor: *“Ben yüksek lisans derslerini tamamladıktan sonra bir arayış içerisindeyken hocam Mine Mengi benim Eski Türk Edebiyatı'nı seçmem gerektiğini, bu alana yatkın olduğumu söyledi. Hocam dedikten sonra bu benim için bir görevdi. Üstelik çok sevdiğim bir alanda yoğunlaşmak, beni daha mutlu edecekti. Nitekim öyle de oldu. Eski Türk edebiyatı sonsuz bir okyanus gibiydi. Kıyılarında dolaşırken onu keşfetmeye çalışıyorduk. Yüksek lisans tezim hocam Mine Mengi'nin onayıyla Kayhan Erimer'in önerdiği 'Cemâlî Dîvânı'⁶ oldu. 1989 yılında doktora derslerimi tamamlamıştım. Doktora konusu bulmaya çalışıyordum. Özgün bir konu olmalıydı. Mine Mengi hocam bana Priştineli Mesîhî'nin 'Gül-i Sad-berg' adlı münşeât türündeki eserini önerdi. Bunun üzerine bir dedektif gibi iz sürüp, 'Gül-i Sad-berg'⁷ nüshalarını tespit edip elde etmeye çalıştım. Daha sonra da incelemeye... Kısaca söylemek gerekirse hocam Mine Mengi'nin kılavuzluğunda râh-ı mecazdan gezip hakikati bulmaya çalışıyorum.”*

⁶ İ. Çetin Derdiyok, **Cemâlî Dîvânı (İnceleme-Metin)**, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 1988, 247s.

⁷ İ. Çetin Derdiyok, **XV. Yüzyıl Şairlerinden Mesîhî'nin Gül-i Sad Berg'i**, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 1994, 429s.

Yrd. Doç. Dr. Aydın Kırman ise Mine Mengi ile yüksek lisans tez jürisinde keşişen yollarını şu minnet dolu ifadelerle anlatmıştır:

“1996 güzünde Adana'nın hâlâ meşhur sıcaklarını muhafaza ettiği günlerde Muğla'dan son derece yorucu bir otobüs yolculuğundan sonra, Çukurova Üniversitesi Balcalı Kampüsüne ulaştım. Elimde yüksek lisans tez nüshalarımın bulunduğu poşet çantalar olduğu hâlde, eskiden Fen Edebiyat Fakültesi olarak kullanılan binaya doğru yöneldim. Bana sorsalar, uzatma sürelerini de kullanarak yazdığım tezimi ezberlediğimi iddia edebilirdim. Tez savunma saati geldiğinde, seminer dersliği olarak kullandığımız küçük mekânlardan birinde Prof. Dr. Mine Mengi, Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın ve tez danışmanım Prof. Dr. Mehmet Özmen ile birlikte yerlerimizi aldık. Bir tez savunmasındaki heyetin girizgâhı ve ritüellerinden sonra savunma için sözü bana verdiler. Ancak o anda beklemediğim bir şey oldu. Savunmaya geçmemi bekleyen heyet karşısında, cümle kurmak bir yana, âdeta tek kelime bile söylememi engelleyen bir zihin spazmı yaşadım. Sanki karşımdaki heyet, kimilerinden son derece verimli dersler aldığım, o zamana kadarki hayatımda kendi sesime onlardan da çeşniler kattığım kendi hocalarım değil de, kendilerini ilk defa gördüğüm bir mahkeme jürisiymiş, ben de yüz kızartıcı ağır bir suç işlemişim gibi hissettim. Dört yıllık öğretmenlik, bir yıllık yedek subaylık sonrası hâlâ üniversitede ders veriyor olmak, o dakikalar itibarıyla koskoca bir yalandı. Tabii ki tezim için aylarca kaynak tarama, malzeme toplama, veri fişleri oluşturma, çalışmam boyunca çoğu gecelerde uykusuz sabahlama tecrübesini yaşamamış, tezi ben değil de başkası yazmış ve suçüstü yakalanmışım gibi katlanılması ağır bir çaresizlik ve utanç içindeydim. Nitekim her şeyi el yazımıyla oluşturmuş, ancak tez metnini üniversitemizin matbaasındaki dizgi operatörlerine kuruma ücret mukabili yazdırmış, ancak son kontrolleri de test çıktılarından elimden geldiğince kendim yapmıştım. O yıllarda bilgisayarlar konusunda cahil bir kuşaktık. 'Son kullanıcı' denilen bir zümre henüz oluşmamıştı. İşlerimizi nihai olarak bilenlere yaptırmak durumundaydık. O sıkıntılı anımda, böylesi bir tutukluk yaşama hâlimi içimden bu zorunluluğa bağlamayı bile düşündüğümü, küçük bir çocuk gibi küçüldükçe küçüldüğümü hâlâ hatırlıyorum. Birden Prof. Dr. Mine Mengi, 'bu mekânın havası son derece kasvetli' diyerek ayaklandı. Hepimizi, aynı zamanda Bölüm Başkanlığı için kullandığı kitaplarla dolu son derece sevecen olan çalışma odasına davet etti. Hocamızın odasına geçerken hepimize de birer Türk kahvesi söyledi. Kahvelerimizi içtikten sonra, sanki az önceki zor durumu yaşayıp nutku tutulan ben değilmişim gibi dilim çözüldü, hayal ettiğim, hazırlandığım savunmamı yaptım. Prof. Dr. Mine Mengi ile yılda birkaç kez Muğla'ya geldikçe hâlâ görüşürüz. Her defasında o günkü kahvenin olağanüstü tadını hatırlatarak

kendisine minnet ve teşekkürlerimi ifade ederim. Ancak Hoca her seferinde bu küçük ayrıntıyı unutmuş olur. Bir kahvenin kırk yıldan fazla hatırı olduktan başka, bilinmeyen daha çok faziletleri bulunduğu ta o demlerden beri iman etmişimdir. Hoca kahvesinin tadı ve keyfi ise tarifsizdir.”

Prof. Dr. Ayşehan Deniz Abik, Mine Mengi'nin yol arkadaşlarından. Çukurova Üniversitesinde uzun yıllar birlikte çalışmışlar, bölümün gelişmesinde büyük katkılarda bulunmuşlardır. Mine Mengi ile Abik meslektaşlığın yanında dostluğu da harmanlayabilmiş, birlikte vakit geçirmenin keyfine varmış iki kadim dosttur. A. Deniz Abik, Mengi'den bahsederken onu çok iyi tanımış olmanın verdiği emin ses tonuyla; “*Kendine özgü bir tavrı vardır, Osmanlı endamına, batılı bir zihniyete sahiptir. Gezmeyi, görmeyi, tanımayı öğrenmeyi seven bir insandır. İnce düşünür, zarafeti sever. Düşünceli insanları sever. Kendisiyle turistik amaçlı Hollanda'ya ve bir sempozyum vesilesiyle de Kazakistan'a gittiğimizde gezilerimiz, müze ziyaretlerimiz olmuştur.*” demiştir.

Birçok güzel işe imza atan; ömrünü öğrenmeye, öğretmeye adayan; anneliği kan bağıyla, hocalığı mekteple sınırlandırmayan, güzel yürekli Prof. Dr. Mine Mengi'ye sağlıklı ve huzurlu, uzun bir ömür diliyoruz.

Mine Mengi'nin uzmanlık alanı Eski Türk Edebiyatı'dır. Kendisi bu ve başka konularda birçok yazı yazmış, tez danışmanlığı yapmış, kitaplar kaleme almıştır. Yazımızın bu bölümünde Mengi'nin çalışmalarının bir dökümünü vermeye çalışacağız. Öncelikle yönettiği yüksek lisans ve doktora tezleri ile başlayacak, ardından kaleme aldığı makaleler ve kitapların künyelerini vermeye çalışacağız.

Buna göre Prof. Dr. Mine Mengi'nin;

Danışmanlığında Tamamlanmış Yüksek Lisans Tezleri

1. Derdiyok, İ. Çetin; *Cemâlf Divanı (İnceleme-Metin)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1988, 247s.
2. Güneş, Mustafa; *Hüznî Divanı II (İnceleme-Metin-İndeks)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1988, 198s.
3. Erdoğan, Kenan; *Fuzûlf Divanı'nda Kozmografya ve Tabiat*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1989.
4. Gürbüz, Muammer; *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Romanlarında Kültür Öğelerine Bakış*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1990, 223s.

5. Aygün, Zeynel Abidin; *Bağdatlı Rûhî Divanı'nda Rind ve Zâhid Tipleri*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1993, 107s.
6. Batislam, H. Dilek; *Nedîm Divanı'nda Mahallîleşme*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1993, 366s.
7. Çelik, Bayram; *Fuzûlî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi ile Hamdullah Hamdî'nin Yûsuf u Züleyha Mesnevisinde İnsan Psikolojisi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1995, 133s.
8. Gündüz, Yunis; *Nefî'nin Kasidelerinde Tarihî Perspektif*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1995, 236s.
9. Yıldızhan, Rizvan; *Fuzûlî, Bâkî, Nefî ve Nedîm Divanları'nda İç Mekân*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1997, 314s.
10. Çıraklı, Durmuş Ali; *Kânî'nin Manzum Letâifnâmesi (İnceleme-Metin)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1998, 208s.
11. Güzey, Fatma; *Bazı Divanlardaki Üslupla İlgili Kelimelerin Değerlendirilmesi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2000, 201s.
12. Kılıcı, Mehmet; *Enderunlu Mehmet Âkîf'in Mir'ât-ı Şi'r'i*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2001, 135s.
13. Gün, Mesut; *Baki ve Nefî Divanlarında Övgü*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2002, 223s.
14. Bağçeci, Lokman; *Nâbî Divanı'ndaki Küçük Mesneviler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2002, 231s.
15. Kurmuş, Cengiz Veli; *Divan Edebiyatı Sonrası Yazılmış Bazı Kaynaklara Göre İran Edebiyatının Divan Edebiyatına Etkisi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2003, 222s.
16. Engin, Sedat; *Cem Sultan'ın Türkçe Divanı'nın Tahlili*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2006, 156s.
17. İrkılata, Mehmet; *Nazire Geleneği İçerisinde Kerem Kasideleri*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2007.
18. Kılınç, Abdülhakim; *Fuzûlî'nin Türkçe Divanı'nda Zaman*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2007, 163s.
19. Seymen, Emine; *Sehî Bey ve Latîfî Tezkirelerinde İstitrâd*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2008, 212s.
20. Ever, Mustafa; *Pinhan ve Mahrem Romanları Odağında Elif Şafak'ın Romanlarında Görülen Klasik Türk Edebiyatı Dönemi*

Kültür Unsurları, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2009, 273s.

Danışmanlığında Tamamlanmış Doktora Tezleri

1. Altınzincir, Hasan; *Garib-nâme (1-5. bablar)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1991, 273s.
2. Apaydın, Mustafa; *Türk Hiciv Edebiyatında Ziyâ Paşa*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1993, 567s.
3. Derdiyok, İ. Çetin; *XV. Yüzyıl Şairlerinden Mesîhî'nin Gül-i Sad Berg'i*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1994, 429s.
4. Aydoğan, Bedri; *Servet-i Fünûn Döneminde Edebiyat Üzerinde Oluşan Polemikler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1996, 411s.
5. Batislam, H. Dilek; *Kânî'nin Mensur Letayifi ve Hezliyatı*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1997, 291s.
6. Aygün, Zeynel Abidin; *Behiştî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi (İnceleme-Metin)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 1999, 417s.
7. Gökalp, Haluk; *Eski Türk Edebiyatında Manzum Sergüzeşt-nâmeler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2006, 675s.
8. Kurmuş, Cengiz Veli; *Lârendeli Şânî Gülşen-i Efkâr (İnceleme-Metin)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2010, 329s.

Kaleme Aldığı Makale ve Bildiriler

1. "Edebiyat ve Edebiyat incelemesi" (Theory of Literature), Rene Wellek- Austin Warren, Çev; Mine Mengi, *Türkoloji*, C.V, S.1, 1973, s.49-53.
2. "Bir Şiir Mecmuası Hakkında", *Türkoloji*, C.VII, 1977, s.73-78.
3. "Harnâme Kime Sunulmuştur?", *Türkoloji*, C.VII, 1977, s.79-81 (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara, 2000, s.173-175.)
4. "Kıyafetnameler Üzerine", *TDAY, Belleten*, 1977 (1978), s.299-309.
5. "Çağının İnsanı Olarak Nâbî", *Ömer Asım Aksoy Armağanı*, TDK, Ankara, 1978, s. 177-184. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000.)
6. "Yaşar Kemal'in İnce Memed'indeki Geleneksel Temalar" (Traditional Themes in the Work of Yaşar Kemal), W. C. Hickman

- Çev; Mine Mengi, *İnce Memed, Edebiyat, University of Pennsylvania, Middle East Center, V.1-2, 1980, s.55-68.*
7. "Eski Edebiyatımızın Mersiyelerine Toplu Bir Bakış", *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları II, Prof. Dr. Harun Tolasa Özel Sayısı, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir 1983, s. 91-101.*
 8. "Eski Toplumumuzdaki Rintlik Geleneği Üstüne", *Tarih ve Toplum, S. 12, Aralık 1984, s. 160 vd.*
 9. "Eski Edebiyatımızdaki Bazı İnsan Tipleri", *Tarih ve Toplum, S. 12, Aralık, 1984, s. 414. (Divan Şiiri Yazıları, Akçağ yay., Ankara 2000.)*
 10. "Garib-name'de Alplık Geleneğiyle İlgili Bilgiler", *Belleten, 1985, S. 191-192, s. 481-496.*
 11. "Dini Destanlarımızdan Biri <Dâstân-ı Battal-ı Sin>", *Halk Kültürü, İstanbul 1985/2, s. 79-93.*
 12. "Necati'nin Şiirlerinde Atasözlerinin Kullanımı", *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi, C. 2, S. 4, Ankara 1986, s. 47-56.*
 13. "The Fifteenth Century Ottoman Poet Mesîhî and His Works", *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi, C. 2, S. 5, Ankara 1986, s. 357-369.*
 14. "Üniversitelerimizde Anadili Öğretimine İlişkin Sorunlar", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 1, S. 2, Adana 1987, s. 39-44.*
 15. "Sâkî-nâme-i Mesîhi Üzerine", *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları (Fahir İz Armağanı), V. 14, Harvard 1990, s. 347-355.*
 16. "Garîb-name'de 14. Yüzyıl Anadolu'sunun Toplum Yapısına İlişkin Bilgiler", *XI. Uluslararası Türk Tarih Kongresi, Ankara 1990.*
 17. "Divan Şiiri ve Bîkr-i Mana", *Dergâh, C. 2, S. 19, Eylül, 1991, s. 10. (Divan Şiiri Yazıları, Akçağ Yay., Ankara 2000.)*
 18. "İşretname-i Mesîhi", *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi, C. 6, S. 17, Mayıs 1990, s. 419-435.*
 19. "Mazmun Üzerine Düşünceler", *Dergâh, Aralık, 1992, C. 3, S. 34, s. 8. (Divan Şiiri Yazıları, Akçağ Yay., Ankara 2000.)*
 20. "Bir Çağdaş Epop Sempozyumunun Ardından", *Dergâh, Temmuz 1993, S. 41, s.23 vd.*
 21. "Çukurova Halk Kültürüne Hizmet Eden Adana Dergileri", *II. Uluslararası Karacaoğlan ve Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri, Adana 1993, s. 23.*
 22. "Seh1-i Mümteni", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.1, 1993, s. 23. (Divan Şiiri Yazıları, Akçağ Yay., Ankara 2000.)*

23. "Gerileme Devrini Belgeleyen Bir Edebi Eser: Nabi'nin Hayriyesi", *X. Uluslararası Türk Tarih Kongresi Bildirisi*, Ankara 1994.
24. "Fuzûlî'nin Şiirini Kalıcı Kılan Bazı Üslup Özellikleri", *Fuzûlî Kitabı, 500. Yılında Fuzûlî Sempozyumu bildirileri*, İstanbul 1996. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000; *Bu Alâmet ile Bulur Beni Soran, Fuzûlî Kitabı, Fuzûlî Hakkında Seçme Makaleler ve Bibliyografya Denemesi*, Hazırlayanlar, Hanife Koncu, Müjgan Çakır, Kesit Yay., İstanbul 2009.)
25. "Yunus Emre'nin Şiir Dilinde Benzetme Sanatları", *Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Bildirileri*, 7-10 Ekim 1991; Ankara 1995, s. 453-464.
26. "Bir Osmanlı Efendisi'nin Çizdiği Çelebi Tipi", *Dergâh*, C. 6, S. 69, Kasım 1995, s.11.
27. "Saltukname'de Anadolu Birlik ve Beraberliğinin Kuruluşuna İlişkin Bilgiler", *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi, Türklerde Hoşgörü Özel Sayısı-III*, C. 8, S. 24, 1996.
28. "Divan Şiirinde Yergi Amaçlı Söz Sanatları", *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları*, V. 20, Harvard 1996, s. 126-132. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000.)
29. "Hocamız Hasibe Mazıoğlu", *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları, Hasibe Mazıoğlu Armağanı I*, V. 21, Harvard 1997.
30. "Fuzûlî'nin Şiirlerinde Cemiyetli Söz Kullanımı", *Türkoloji Araştırmaları: Fuat Özdemir Anısına*, Adana 1997, s. 155. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara, 2000.)
31. "Kaside Nesiplerindeki Hasbıhaller Üzerine", *Bir (Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi), Prof. Dr. Kemal Eraslan Armağanı*, S. 9-10, 1998, s. 509-522. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000.)
32. "Divan Şairinin Dilindeki Edebiyat Terimleri", *1. Balıkesir Kültür Araştırmaları Sempozyumu Bildirisi*, Haziran 1998. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000.)
33. "Metin Şerhi, Tahlili ve Tenkidi Üzerine Düşünceler" , *Dergâh*, S. 8, Kasım, 1997, s. 8-10. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000.)
34. "Kıbrıslı Aşık Kenzi'nin Divanı II Üzerine Bir Değerlendirme", *II. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi Bildirisi*, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazi Mağosa, Kuzey Kıbrıs, Kasım 1998.
35. "Divan Şiir Dilindeki Mana, Mazmun ve Nükte Kelimeleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Osmanlı Dünyasında Şiir (Uluslararası Sempozyumu Bildirisi)*, İstanbul, Kasım 1999. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000.)

36. “Adanalı Divan Şairleri”, *Efsaneden Tarihe Tarihten Bugüne*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2000, s. 377 vd.
37. “Yüzyıllık Bir Batı Kaynağı: Gibb’in Osmanlı Şiir Tarihi”, *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları*, V. 24, Harvard, 2000, s. 209-227. (*Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000.)
38. “Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin 1. Cildinde Tahkiye”, *Uluslararası Evliya Çelebi Sempozyumu Bildirisi, Evliya Çelebi ve Seyahatname*, Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayını, Gazi Mağosa, Kuzey Kıbrıs, Kasım 2002.
39. “Divan Şiirinde Teda’iden Tenevvü’e ya da Çağrışımından Çeşitlemeye”, *İlmi Araştırmalar*, S. 11, İstanbul 2001, s. 75-88. (*Divan Şiirinin Arka Bahçesi*, Akçağ Yay., Ankara 2010.)
40. “Divan Şiirinde Metinlerarası İlişkiler”, *Şinasi Tekin’in Anısına “Uygurlardan Osmanlıya”*, Simurg Yay., İstanbul 2005, s. 593-606.
41. “Evliya Çelebi Seyahatnamesi’nde Bir Üslup Özelliği Olarak Türler Arasılık”, *Uluslararası Evliya Çelebi Sempozyumu Bildirisi*, Ankara 2007; *Çağının Sıradışı Yazarı Evliya Çelebi*, Haz.: Nuran Tezcan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2009, s. 281-291.
42. “Osmanlı Sahası Divanlarda Orta Asya Coğrafyası’nın İzleri”, *Türk Dünyası Sempozyumu Bildirisi*, Almatı, Kazakistan 2006.
43. “Divan Edebiyatı Öğretiminin Sorunları ve Bazı Çözüm Önerileri”, *Eğitim, Aylık Eğitim Dergisi*, Y. 7, S. 77-78, 2006, s. 16-19.
44. “Tanıdığım Tunca Kortantamer”, *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları*, V. 2/4 (*Tunca Kortantamer Özel Sayısı II*), Fall 2007, s. 1-2.
45. “Metin İncelemesi Aşamaları, Terimleri ve Bunlardan Biri: Metin Tahlili”, *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları*, v. 2/3, 2007, s. 407-417.
46. “Klasik Türk Edebiyatında Mensur Türlerin Seyri, Tasnifi ve Tasnif Sorunları”, *IV. Klasik Türk Edebiyatı Sempozyumu Bildirisi*, Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2008; *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları, Cem Dilçin Armağanı II*, 33/II, 2009, s. 43-50.
47. “18. Yüzyıl Kasideciliğine ve Gazelciliğine Değişim Penceresinden Bakış”, *V. Klasik Türk Edebiyatı Sempozyumu Bildirisi*, Erciyes ve Artuklu Üniversiteleri, Mardin 2009.
48. “Divan Şiiri Estetiği Açısından İcâz”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Prof. Dr. Hüseyin Ayan Özel Sayısı*, S. 39, Erzurum 2009, s. 135-146. (*Divan Şiirinin Arka Bahçesi*, Akçağ Yay., Ankara 2010.)
49. “Nâbî’nin Şiirlerinde Urfa, İstanbul, Halep”, *Millî Folklor*, Y. 24, S. 95, 2012, s. 45-53.

50. “Fes ya da Püsküllü Bela ve Şiir”, *Prof. Dr. Mehmet Özmen Armağanı*, Adana 2014, s. 229-238.

Kitapları

1. *Divan Şiirinde Rintlik*, Bizim Büro Yayınevi, Ankara 1985.
2. *Hikemî Şiir Tarzının Büyük Temsilcisi Nâbî*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1. Baskı, 1987, 2. Baskı, Ankara 1990.
3. *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Akçağ Yay., 1. Baskı, 1994, 17. Baskı, Ankara 2011.
4. *Mesihî Divanı*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1. Baskı, 1995, 2. Baskı, Ankara 2014.
5. *Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., 1. Baskı, 2000, 2. Baskı, Ankara 2010.
6. *Divan Şiirinin Arka Bahçesi*, Akçağ Yay., Ankara 2010.

Prof. Dr. Mine Mengi'nin adına düzenlenen akademik çalışmalar da vardır. Bunlardan ilki, ilmine duyulan saygıyı ve hizmetlerine karşı bir teşekkürü içerisinde barındıran, Atabey Kılıç danışmanlığında, Erciyes Üniversitesi, Klâsik Türk Edebiyatı topluluğu tarafından, 25-27 Kasım 2010 tarihlerinde düzenlenen “VI. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu”⁸dur. Bir diğeri ise Çukurova Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından düzenlenen “Türkoloji Sempozyumu”⁹dur.

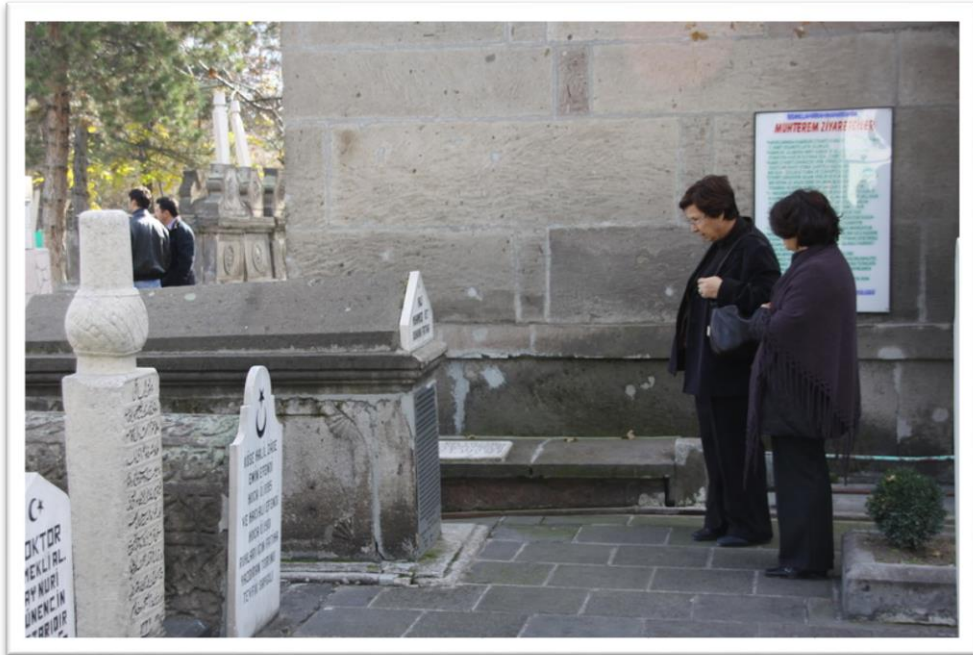
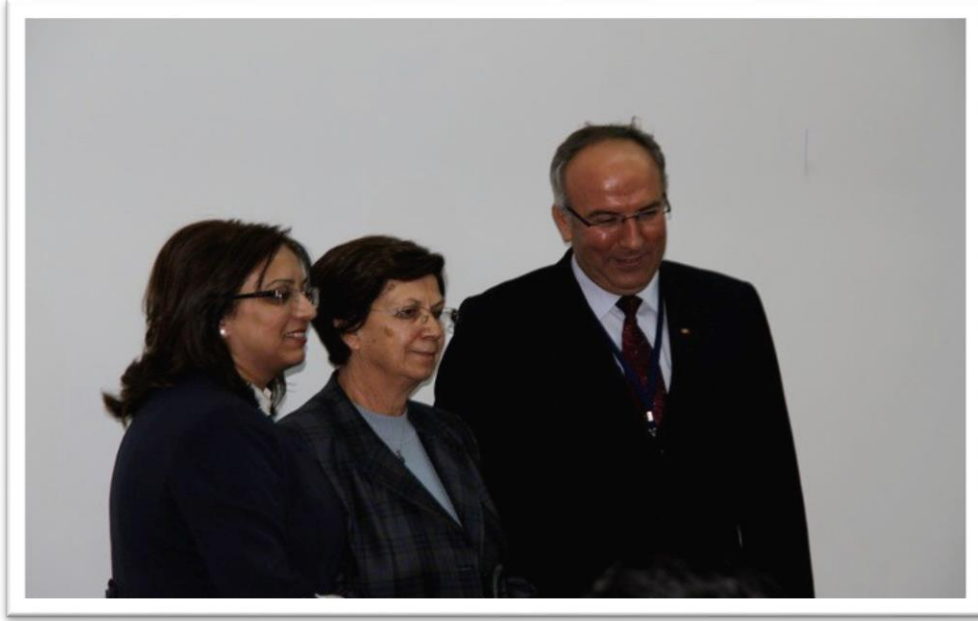
25-27 Kasım 2010'da gerçekleştirilen “VI. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu”na ait birkaç fotoğrafı¹⁰ ve sempozyum programını burada paylaşıyoruz.

⁸ VI. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu, (Prof. Dr. Mine Mengi Adına), Erciyes Üniversitesi Klâsik Türk Edebiyatı Topluluğu, 25-27 Kasım 2010 Kayseri. (Bu bildiriler; Hikmet Dergisi, Mine Mengi Özel Sayısı, Y.2, S.5, 2016'da yayımlanacaktır.)

⁹ Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu, Çukurova Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 20-22 Ekim 2011, Adana.

¹⁰Fotoğraflar Prof. Dr. Atabey Kılıç'ın arşivinden elde edilmiştir.

 Erciyes Üniversitesi
 Klasik Türk Edebiyatı Toplumları

VI. KLÂSİK TÜRK EDEBİYATI SEMPOZYUMU

(Prof. Dr. Mine Mengi Adına)

25 - 27 Kasım 2010 KAYSERİ

Erciyes Üniversitesi
 Klasik Türk Edebiyatı Toplumları tarafından
 25-27 Kasım 2010 tarihlerinde Kayseri'de
 Prof. Dr. Mine Mengi Adına düzenlenen
 VI. Klasik Türk Edebiyatı Sempozyumu'nun
 onurlandırmanızı dilerim.

Prof. Dr. H. Fahrettin KELEŞTEMUR
 Erciyes Üniversitesi Rektörü

25 Kasım 2010 Perşembe
 Saat: 09.30
 Erciyes Üniversitesi
 Edebiyat Fakültesi Konferans Salonu

<p style="text-align: center;">BİLİM VE DANIŞMA KURULU</p> <p>Prof. Dr. A. Deniz ABİK Prof. Dr. Hüseyin AKKAYA Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK Prof. Dr. Mehmet ARSLAN Prof. Dr. Menderes COŞKUN Prof. Dr. İbrahim Çetin DERDİYOK Prof. Dr. İlhan GENÇ Prof. Dr. Osman HORATA Prof. Dr. Mustafa İSEN Prof. Dr. Mahmut KAPLAN Prof. Dr. İdris Güven KAYA Prof. Dr. Atabey KILIÇ Prof. Dr. Filiz KILIÇ Prof. Dr. Cemal KURNAZ Prof. Dr. Cihan OKUYUCU Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN Prof. Dr. Nilat ÖZTOPRAK Prof. Dr. İskender PALA Prof. Dr. Nuran TEZCAN Prof. Dr. Umit TOKATLI Doç. Dr. Ziya AVŞAR Doç. Dr. Bekir ÇINAR Doç. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR OĞUZ Doç. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU</p> <p style="text-align: center;">DÜZENLEME KURULU</p> <p>Prof. Dr. Atabey KILIÇ (Başkan) Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK Doç. Dr. Ziya AVŞAR Doç. Dr. Bekir ÇINAR Dr. Abdülkadir DAĞLAR Dr. Turgut KOÇOĞLU Dr. Ahmet TANYILDIZ Arş. Gör. Kezban PAKSOY Okt. Zehra GUMUŞ</p>	<p style="text-align: center;">KATILIMCI LİSTESİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prof. Dr. A. Deniz ABİK (Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK (Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi) • Prof. Dr. Hatice AYNUR (İstanbul Şehir Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi) • Prof. Dr. Gönül AYAN (Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi/Emekli) • Prof. Dr. Dilek BATISLAM (Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. Adem CEYHAN (Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. Menderes COŞKUN (Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. İbrahim Çetin DERDİYOK (Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. Kenan DEMİRAYAK (Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. Mahmut KAPLAN (Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. Atabey KILIÇ (Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi) • Prof. Dr. Cemal KURNAZ (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
--	---

• Prof. Dr. Sabahattin KÜÇÜK
(Ulusal Kibris Üniversitesi)
• Prof. Dr. Mine MENGİ
(Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Prof. Dr. Sadettin ÖZÇELİK
(Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi)
• Prof. Dr. Ahmet SEVGİ
(Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi)
• Prof. Dr. Emine YENİTERZİ
(Mevlana Üniversitesi Mevlana Sosyal Araştırmalar Merkezi)
• Prof. Dr. Ali YILDIRIM
(Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi)
• Prof. Dr. Nimet YILDIRIM
(Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi)
• Doç. Dr. Tülin ARSEVEN
(Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
• Doç. Dr. Ziya AVŞAR
(Bozok Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Doç. Dr. Bekir ÇINAR
(Niğde Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Doç. Dr. Şener DEMİREL
(Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
• Doç. Dr. Hasan Ali ESİR
(Rize Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Doç. Dr. Haluk GÖKALP
(Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Doç. Dr. İsmail GÜLEÇ
(Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
• Doç. Dr. İdris KADIOĞLU
(Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi)
• Doç. Dr. Mehmet KIRBIYIK
(Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)

• Doç. Dr. Gencay ZAVOTÇU
(Kocaeli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Berat AÇIL
(İstanbul Şehir Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Şerife AKPINAR
(Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Hasan AKTAŞ
(Rize Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Sadık ARMUTLU
(İnönü Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Berrin UYAR AKALIN
(Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. İsmail BABACAN
(Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Ömer BAYRAM
(Nevşehir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Parvana BAYRAM
(Nevşehir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Halil CEÇEN
(Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Mehmet Korkut CEÇEN
(Aksaray Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Halil CELTİK
(Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Özlem ERCAN
(Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Rasih ERKUL
(Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Zehra GÖRE
(Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Abdülkerim GÜLHAN
(Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)

• Yrd. Doç. Dr. Halil İbrahim HAKSEVER
(Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Didem HAVLIOĞLU
(İstanbul Şehir Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Kemal KAHRAMANOĞLU
(Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Beyhan KESİK
(Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Nuran ÖZTÜRK
(Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Ömer SAVRAN
(Karabük Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK
(Adıyaman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Yrd. Doç. Dr. Mehmet ULUCAN
(Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
• Dr. Abdülkadir DAĞLAR
(Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi)
• Dr. H. Gamze DEMİREL
(Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Dr. Gülay DURMAZ
(Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Dr. Turgut KOÇOĞLU
(Bozok Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Dr. İbrahim İmran ÖZTAHTALI
(Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Dr. Ahmet TANYILDIZ
(Erciyes Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümü)
• Öğr. Gör. Mehmet ÖZDEMİR
(Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Arş. Gör. Kamile ÇETİN
(Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)

• Arş. Gör. Ramazan EKİNCİ
(Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Arş. Gör. Abdullmuttalip İPEK
(Aksaray Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Arş. Gör. Fettah KUZU
(Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi)
• Arş. Gör. Kadriye YILMAZ ORAK
(Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Okt. Rabia AKDAĞ
(Bozok Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümü)
• Okt. Özlem ŞAHİN
(Bozok Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümü)
• Eyyüp AZLAL
(Prof. Dr. Abdülkadir Karahan Kütüphanesi)
• Adem KÖPÜR
(Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)
• Hesna SİNCİ
(Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)

• **Hesna SİNCİ**
"Osmân-zâde Tâ'ib Biyografisi Ekseninde 18. Yüzyıl Tezkireleri"
12.00-12.15 Tartışma / 12.15-14.00 Öğle Yemeği

VII. Oturum 14.00-15.30
Mesli Salonu

Başkan: Prof. Dr. Ahmet SEVGİ
• Prof. Dr. Hatice AYNUR
"Eski Türk Edebiyatında 'Mahallileşme'yi Yeniden Düşünmek"
• Doç. Dr. Ziya AVŞAR
"Tarih Aynasında Görünen Hakikati Yanlış Tarif Etmek:
"Türki-yi Basit"
• Yrd. Doç. Dr. Halil ÇECEN
"Nâbî'de Mahallileşme Eğilimi"
• Yrd. Doç. Dr. Abdülkerim GÜLHAN
"Klasik Şiirimizin Bir Mahalli Temsilcisi Olarak
Edincikli Ravzî"
• Arş. Gör. Kamile CETİN
"Necâti Bey Mektep Sahibi Bir Şâir midir?"
• Okt. Rabia AKDAĞ
"Edirneli Revânî Yahut Bir İştihâ Şâirinin Gözünden Mahalli
Renkleri Seyretmek"

VIII. Oturum 15.45-17.15
Mesli Salonu

Başkan: Prof. Dr. Kenan DEMİRAYAK
• Prof. Dr. Gönül AYAN
"Divân Şiirinde Mazmûn Arayışı"
• Prof. Dr. Emine YENİTERZİ
"Şâirlerin Dilinden Klasik Türk Şiirinde Mazmûn
ve Özellikleri"
• Doç. Dr. İsmail GÜLEÇ
"Şerhler Nasıl Olmalı?"
• Doç. Dr. Genceay ZAVOTÇU
"Beyitlerin Nesre Çevirisinde Dikkat Edilmesi Gerekli
Bazı Hususlar"

• Yrd. Doç. Dr. Nuran ÖZTÜRK
"Lafız/Harf-Mâ'nâ İlişkisine Alegorik (Temsilî) Yaklaşım:
Genç-i Esrâr-ı Mâ'nâ Örneği"
• Dr. Turgut KOÇOĞLU
"Divân Şâirlerinin Gözüyle Belâgat"

Nâbî Salonu

Başkan: Prof. Dr. Ali YILDIRIM
• Prof. Dr. Adem CEVHAN
"Türk Kültür ve Edebiyatı Hizmetinde Bir Ömür:
Ahmed Schimiede- Hayatı, Faaliyetleri ve Neşriyatı"
• Prof. Dr. Cemal KURNAZ
"Divân Şiirindeki Rakibî Tipine Dâir Yeni Değerlendirmeler"
• Doç. Dr. Mehmet KIRBIYIK
"Bazı Divânlarda Yer Alan Sevgilinin Dilinden
Yazılmış Şiirler"
• Yrd. Doç. Dr. Zehra GÖRE
"Necâti Bey'in Şiirlerinde Mizâh"
• Öğr. Gör. Mehmet ÖZDEMİR
"Hoca-zâde Es'ad Mehmed Efendi ve Gül-i Handân'ı"
• Arş. Gör. Fettah KUZU
"Şeyh Gâlib'in Sâki-nâme'sinde İmgesel Soylem"
17.15-17.30 Tartışma-Ara

IX. Oturum 17.30-18.45
Mesli Salonu

Başkan: Prof. Dr. Pervin ÇAPAN
• Prof. Dr. Yasar AYDEMİR
"Üç Şâirin Birlikte Meşki Nev'î, Bâki ve Murâdî'nin
Nazireleşmeleri"
• Yrd. Doç. Dr. Berat AÇIL
"Edebi Bir Tarz mı, Tür mü? Eski Türk Edebiyatı'nda Alegori"
• Yrd. Doç. Dr. Berrin UYAR AKALIN
"Nâbî'nin Kamanîçe'nin Fethi Üzerine Yazdığı
"Sultân-ı dîn şehinşeh-i dünyâ hidv-i dehr / Sultân Muhammed âb-ı
rûh-ı baht-ı sermedî" Matla'lı Târih Kasidesi ve Çağın Tanıklığı"

• Yrd. Doç. Dr. Hasan AKTAŞ
"Hurûfât Hafriyatçısı Seyyid Nesimî'nin Neo-Arkaik Okulu'nda
Ma rifet Tahsilî"
• Adem KÖPÜR
"Nâbî Divânı'nda Rind Tipinin İşlenişî"

Nâbî Salonu

Başkan: Prof. Dr. A. Deniz ABİK
• Prof. Dr. Sadettin ÖZÇELİK
"Dede Korkut'ta Mizâh Örnekleri Üzerine"
• Prof. Dr. Ahmet SEVGİ
"Tarihçi Nâimâ'ya Atfedilen Bir Divân Üzerine"
• Doç. Dr. İdris KADIOĞLU
"Diyarbakir Encümen-i Dânişinin Ustad Şâiri Âgâh ve
Devrindeki Şâirler Üzerindeki Etkisi"
• Yrd. Doç. Dr. Şerife AKPINAR
"Ki Diler O Bizuz" Redifli Gazellerde Divân Şâirinin Kimliği"
• Eyyüp AZLAL
"Prof. Dr. Abdülkadir Karahan'ın 'Fuzûlî' Merkezli
Klasik Türk Edebiyatı Meselelerine Bakışı"
18.45-19.00 Tartışma-Ara

X. Oturum 19.00-19.30
Karar ve Değerlendirme

Başkan: Prof. Dr. Mine MENGİ
• Prof. Dr. Hatice AYNUR
• Prof. Dr. İbrahim Çetin DERDİYOK
• Prof. Dr. Mahmut KAPLAN
• Prof. Dr. Cemal KURNAZ
19.45 Akşam Yemeği

İLETİŞİM
Dr. Abdülkadir DAĞLAR
Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi KAYSERİ
Telefon: 05053954435 / 0352-4374937-33567
Dr. Ahmet TANYILDIZ
Erciyes Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümü KAYSERİ
Telefon: 05066110082 / 0352-4374937-33573
e-posta: minemengisempozyumu@gmail.com